46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 373 Կ. ՊՈԼԻՍ, 1902 ՅՈՒԼԻՍ 3/16 ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 10 ՐԷՊԻԼ ՍԿՍԱԾ 3 ԹԷՄՈՒԶ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՑԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝
38, Պազար Ալի մատեսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزتهدر
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մանաւանդ պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՌՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՀՈԳԵԶԱՒԱԿԸ

ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ ՎԷՊ

ՊՈՏԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԻԲՐ ԹԵՐԹՕՆ ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ
Առաջիկայ յուլիս 8ի Երկուշաբթիէն սկսեալ

Վէպ մը որ տեղական կեանքը կը չօշափէ, ի հարկէ հարիւր անգամ նաւթակաւոր է թարգմանածոյ վէպերէն որոնց մէջի անուններն իսկ դժուար է յիշել պահել։

Հոգեզաւակին հեղինակը որ կարող ու ծանօթ գրիչ մ'է, կատարելապէս ըմբռնած է իր այս երկասիրութեան մէջ որ գերազանցապէս հրապուրիչ է և գրական ամէն ընթերցողներու գնահատումին։

Բառերու ներդաշնակութիւն, լեզուի մաքրնակութիւն, նկարագրութեանց գեղեցկութիւն, պատկերներու պէսպիսութիւն, անա ասոնք են առաւելութիւնները ՄԱՆԶՈՒՄԷԱԿԻՆ ուր թէեւ օդային անցքեր, մտացածին դէպքեր և ոճիրներ կան, բայց ճշմարիտ իրականութիւնը կայ որ իր բնական հանգոյցներով կը հրապուրէ, կը քաշէ կը մագնիսացնէ ընթերցողին ուշադրութիւնը, քանի որ մօտէն կը ճանչնայ ան՝ վէպին անձինքն ու անոնց միջավայրը։

Երկուշաբթի ՀՈԳԵԶԱՒԱԿԻ առաջին թիւն երբ հրատարակուի, արդէն ընթերցողը պիտի տեսնէ որ սխալած չենք մեր ներկայացումին մէջ և թէ ճշմարտապէս գրական գեղեցիկ կոր մ'է ան։

ՀՈԳԵԶԱՒԱԿԸ

8 ՅՈՒԼԻՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

ԲԱԳԱՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Իտալիոյ թագաւորին ճամբորդութիւնը.—Երջող զրոյցները.—Հաշտութիւն Իտալիոյ եւ Զուիցերիոյ միջեւ.— Սերպիական արքունիքին համբորդութիւնը.— Լորտ Քիչնէրի դարձը

Ինչպէս Թերթերը կը գրեն ամէն օր, Իտալիոյ թագաւորը Վիքթոր Էմմանուէլ Գ., ճամբայ ելած է Սէն Բեթերսպուրգ երթալու համար, ուր այցելութիւն պիտի տայ Զարին։ Ասիկա Իտալիոյ թագաւորին քաղաքական առաջին այցելութիւնն է, իր գահակալութենէն ի վեր, և ամէն մարդ գիտէ թէ քաղաքական շրջանակներու մէջ մանաւոր կարեւորութիւն մը կուտան սա իրողութեան թէ՝ Վիլհելմ Բ.ի և Ֆրանսուա Ժոզէֆի դաշնակիցը առաջին անգամ Զարին է որ յարգանքի արտայայտութիւն մը կ'ուզէ ընել։ Ռուսական մամուլը ճշմարիտ խանդավառութիւնով մըն է որ կ'ողջունէ այդ արտայայտութիւնը, և յանձին Վիքթոր Էմմանուէլի ան կը տեսնէ վեհապետ մը, որ խաղաղասիրական գաղափարներով տոգորուած է, և որ կ'ուզէ իր երկրին ապահովել գեղեցիկ յարաբերութիւններ, բոլոր այն պետութեանց հետ, որոնց անտեսական շահերը կը կը համապատասխանեն Իտալիոյ։ Պէտք է դիտել նաև որ, Սէն Բեթերսպուրգի մէջ հրատարակուող տակարանական լրագիր մը, այս ճամբորդութեան մէջ կը տեսնէ սա ապացոյցը թէ՝ Իտալիա Գերմանիոյ և Աւստրահունգարիոյ հետ իր դաշնակցութիւնը վերանորոգելով, ոչ է թշնամական մտածում չունէր Ֆրանսայի և Ռուսիոյ հանդէպ, այլ ընդհակառակը։ Այս յայտարարութիւնը այնքան ճիշտ է որ, ռուսական պաշտօնական թերթ մըն ալ՝ այն բուռն վիճաբանութիւններուն դէմ, որոնք տեղի կ'ունենան Իտալիան և աւստրիական թերթերու մէջ, հանգնալու համար թէ դաշնակցութիւնը փոփոխութեամբ թէ առանց փոփոխման վերանորոգուած է։ Իր պատասխանին մէջ այդ թերթը կը յայտարարէ թէ ոչ է կարեւոր փոփոխութիւն չէ մտցուցած դաշնակցութեան պայմաններուն մէջ։ Այսպէս, կատարելապէս ստոյգ է որ, Իտալիա երբեք օր մը պատերազմի չպիտի բռնուի Ֆրանսայի հետ։ Բայց երբ օր մը Ֆրանսական Հանրապետութիւնը վրէժխնդրութեան մարտ մը հայկէ Գերմանիոյ դէմ, Իտալիա՝ իր բովանդակ ծովային և ցամաքային զօրութեամբը զօրավիգ պիտի ըլլայ Գերմանիոյ, ինչպէս ձեռք պիտի բռնէ Աւստրահունգարիոյ, երբ այս վերջինը յարձակում մը կրէ Ռուսիոյ կողմէ։ Իտալիա դաշնագրութեան պայմաններուն վերանորոգման համակերպելէ առաջ, Գերմանիոյ կողմէ ձեռք ձգած է պաշտօնական երաշխաւորութիւններ, իր բարի տրամադրութիւններուն մասին։ Այնքան ատեն որ դաշնագրութեան ընագիրը չհրատարակուի, այս տեսակ վիճաբանութիւններ վերջ չպիտի գտնեն և միշտ դիտի պզտորեն իրերը։ Վերջապէս Սէն Բեթերսպուրգի մէջ արտասանուելիք ճառերն են որ պիտի յայտնեն Ռուսօ-Իտալական մերձեցման անկեղծութիւնը, և ստոյգ է որ պիտի կրնանք հաստատել թէ, Իտալիոյ թագաւորին կողմէ Ռուսիոյ ցոյց տրուած համակրութիւնը սիրայօնութեանն կերպ մըն է թէ ուրիշ բան։

Պէտք է յիշատակել նաև այն աղմուկը որ կը շրջի Իտալիոյ թագաւորին ճամբորդութեան առթիւ, որուն համեմատ իբր թէ թագաւորը Գերմանիա դարձած ատեն պիտի անցնի Զուիցերիայէն և զուիցերիական կառավարութեան կողմէ՝ պատուաւորութիւն մը պիտի ողջունէ զինքը։ Զուիցերիական և իտալական զանազան թերթեր, յարմար առիթ կը նկատեն ասկա՝ վերահաստատելու Իտալիոյ և Զուիցերիոյ դիւանագիտական խզուած յարաբերութիւնները, որովհետեւ յարաբերութեանց այդ խզումը հաստատապէս ցաւ պատճառած է երկու պետութեանց ալ, որոնք համահաւասար շահեր ունին իրարու հետ։ Արդէն օտար տէրութիւններ՝ միջամտութեան ձեռնարկած են, պատուաւոր կերպով կարգադրելու համար երկու դրացի պետութեանց միջեւ գոյութիւն ունեցող անհաստատութիւնը։ Պէտք չէ զարմանալ ուրեմն, երբ Իտալիոյ թագաւորը Զուիցերիայէ անցած ատեն, բուռն համակրութեան առարկայ դառնայ, և Իտալիոյ ու Զուիցերիոյ բարեկամները անկեղծօրէն խնդակցին այս համերաշխութեան։

Զարին այցելութեան պիտի երթայ։ Սերպիոյ Ալեքսանդր թագաւորը և Տրակա թագուհին ալ տեսակցութիւն մը պիտի ունենան Ն. Վեհափառութեան Նիքոլա Բ.ի հետ։ Սերպիոյ թագաւորին Տրակա թագուհիին հետ ամուսնանալէն ի վեր, այս ճամբորդութիւնը յետաձգուած էր, որովհետեւ Սերպիոյ արքայական ընտանիքը կ'ուզէր յայտնել իր մասնաւոր յարգանքը։ Այսօր ճամբորդութեան ծրագիրը կազմակերպուած է։ Մ. Շարիքով Պէլկրատի ռուսական դեսպանը, ծանուցած է Սերպիոյ արքունիքին թէ՝ Զարը պիտի ընդունի Աղեքսանդր թագաւորը և Տրակա թագուհին, Սեպտեմբերի վերջերը, Լիվատիայի (Խրիմ) մէջ։ Կոմս Լամսդորֆ, ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը, Մ. Վուիչ՝ սերպիական խորհրդարանին նախագահը, Սէն Բեթերսպուրգի սերպիական դեսպանը, և Պելկրատի ռուսական դեսպանը տեսակցութեան ներկայ պիտի գտնուին։

Այս տեսակցութիւնը պիտի ծառայէ աւելի ամրապնդելու այն սերտ յարաբերութիւնը որ գոյութիւն ունի Սերպիոյ և Ռուսիոյ միջեւ։

Ահա՛ն պատրաստութիւններ տեսնուած էին Լոնտոնի մէջ Լորտ Քիչնէրը արժանավայել կերպով ընդունելու համար։ Անտարակոյս, եթէ Էտուարտ թագաւորին առողջական վիճակը տեղը ըլլար, Հարաւային Ափրիկէի բրիտանական բանակին ընդհանուր հրամանատարին այս ընդունելութիւնը շատ աւելի փայլուն պիտի ըլլար։ Բայց միւս կողմէ, ասիկա պատճառ մը չեղաւ որ, Լորտ Քիչնէրի համար չկատարուին այն քանի մը հանդէսները, որոնք պատրաստուած էին թագադրութեան օրուան համար։

Քիչ մը ճակատագիրը դարձած է այս ընդհանուր զօրավարին, հանիլ միշտ այն փառքին, որ ուրիշներուն սահմանուած ըլլալ կը թուի։ Հարաւային Ափրիկէի մէջ իր խաղացած դերը ատոր ապացոյց է։ Լորտ Ռոպերթսի երկրորդը, հազիւ կը խօսեցնէր իր վրայ, Հարաւ-Ափրիկեան պատերազմին ամբողջ տեւողութեանը միջոցին, մանաւանդ այն ատեն երբ Անգլիացիք, Գրանեէն և Բաարէպերկը գրաւելէ ետքը, Պլէմֆոնթէյնի և Բրէթորիայի մէջ յանկարծական նահանջման մը պիտի ենթարկուէին։

Այն ատեն մասնաւորապէս կը զբաղէր յարաբերութեանց ճամբաները ապահովելու և պատերազմիկ խումբերուն խրախոյս ծառ, երբ արքայական բոլոր թերթերը կը գրուատէին իր վարչական կարողութիւնները և կ'ըսէին թէ իրեն պէս պատերազմիկ մը կարելի չէ գտնել, արդի խոշոր բանակի մը համար։ Եւ երբ Լորտ Ռոպերտս վերջնական յաղթանակը ստաած կարէր Բիշոպսֆոնթէնի։ ուաղնակարդ՝ ոնոր տեղը պիտի ունենայ ապ պէտք է ըսել որ, եթէ լորտ Քիչնէր իր նախորդէն անարժան դեր մը ալ չխաղայ, գոնէ ցոյց չտուաւ զինուորական մեծ յատկութիւններ։ Վարժուած այն տեսակ պատերազմիներու, որոնք խումբով կը յարձակին թշնամիին վրայ և որոնք տեղեակ չեն պատերազմական բոլոր դաւերուն, լորտ Քիչնէր խանգարեց իր բանակը՝ իր յաջորդական յարձակումներովը այդ բանակներուն վրայ, և լորտ Ռոպերթսի յաղթութեան պէս յաջողութիւն մը ունենալու համար մեծ դժուարութիւններու ենթարկուեցաւ։ Իր ընթացքը միշտ պաշտպանողական եղաւ, և ատիկա է ամէնէն չնչեկան իրողութիւնը վերջացող յիշատակելի պատերազմին մէջ։

Պօէրներու կողմէ մեծ կշտամբանքներու ենթարկուեցաւ լորտ Քիչնէր, իր անօգուտ անգործութիւններուն և Պօէրները զինաթափ ընելու համար անիմաստօրէն ապարդիւն ջանքերուն համար։

Անգլիացիք կը մոռնան որ վերջապէս պատերազմին մէջ ո՛չ յաղթող կայ ոչ յաղթուող, և հաշտութիւնը կնքուեցաւ ընդհանուր հաւասարութեամբ, առանց երկու կողմերէն մէկուն ջլատման։

Է. Պ.

ՍԿԶԲՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՅՈՒՐԲՈՒՆ ԱՌԻԹՈՎ

Գրական երկարատեւ ու յամառ ամլութեան մը շրջանին մէջ, ուր հայերէն գիրերը լրագիրներուն համար միայնակ քովէ քով կը շարուին, ինչպէս կ'ըլլայ չեմ գիտեր, բանաստեղծութեան հատոր մը հրապարակ կ'ելլէ, սիրուն, գեղարիկ հատոր մը, «Ցոլքեր», զոր Սիպիլը կը ստորագրէ։ Ասիկա անշուշտ տխուր դաս մըն է բոլոր գրիչի արուեստը փորձողներուն, հասկցնելու համար անոնց որ՝ գրականութիւնը լրագրութեան վաղանցիկ սուղերուն մէջ մինակ չի սահմանափակուիր, ու կարելի է վերջապէս բան մը ընել զուտ գրականութեան անունով։

Ատենէ մը ի վեր հեղինակները և գրավաճառները այնքա՛ն ինքզինքին տուած են խենթիս-մենթիս դասագիրքերով ողողելու հրապարակը, և գրական հրատարակութիւն մը տեսնել այնքան դժուարին բան մը դարձած է որ, «Ցոլքեր»ուն հրատարակութիւնը զարմանալիքի պէս բան մը կը դառնայ ամէնուն աչքին իրաւունքով։

Ապահովաբար քաջալերութեան պակասը չէ՛ որ, մղած է հեղինակները այդ բանին, այլ սխալ, աւանդական ու մշտնջեն ամէն մը, որովհետեւ, առանց կասկածի պէտք է համոզուիլ որ, ընթերցող հասարակութիւնը, — և մենք ընթերցող հասարակութիւն մը չունինք չէ՛, — գիտէ պէտք եղածին պէս քաջալերել ու և է «արժանաւոր» [illegible] անուշով մինչեւ չեցուցիչ խոշոր դասարկութիւն մը, ինչպէս գրական պիտակներով հրապարակ նետուած անհամամաստ անխմաստ գործեր, որոնց թղթատումը խնդրելէ ուրիշ բան չառթեր, բանէ հասկցող ընթերցողին։

* *

Ինչպէս եղաւ, չեմ գիտեր, բոլոր անոնք որ Սիպիլի «Ցոլքեր»ուն խօսքը ընել ուզեցին, անոր բովանդակութեանը մասին գնահատութիւն մը կամ քննադատութիւն մը ընելու փոխարէն, միահամուռ համաձայնեցան գովելու միմիայն անոր կողքը և ապագրութիւնը։

Ասիկա անշուշտ առանց պատճառի չէր, քանի որ մեր մէջ գեղարուեստական սանկ-նանկ բաները չատ չեն կրնար հասկցուիլ։ Գնահատումի արժանանալու համար բան մը մինչեւ մեր աչքերը մտնելու է, և կարծեմ թէ այդ մասին «Ցոլքեր»ը ամէն առաւելութիւն ունէր, իր ապագրութեան եզական հաճակաւորութիւնովը, թուղթին անգերազանցելի կերպով հիանալի գեղարուեստականութիւնովը, և կողքին moderne դիրքովը։

Կը տեսնեմ որ ես ալ անդգալաբար մղուեր եմ կողքին ու ապագրութեան փառաբանութիւնը ընելու, և, ինչպէս ըսի, ատիկա առանց պատճառի չէ։ «Ցոլքեր»ը հրապարակ կուգայ այն տեսակ կերպարանքով մը, իր ամբողջութեանը մէջ, — մինչեւ անգամ ունենալով numéroté édition de luxe մը, — զոր ո և է հայերէն գիրք չէ՛ ունեցած մինչեւ հիմա, և որուն վրայ չհիանալու համար, մարդ ճակատ չունիր ըսելու է։

«Ցոլքեր»ուն խօսքը ըրած ատեն, հոս, գրախօսական մը չէ որ պիտի փորձուիմ ընել, անոր մէջէն ջանալով սխալ տող մը գտնել, գաղափարի հակասութիւն մը երեւան հանել, կամ անեղդաչնակ յանգ մը, կաղ տող մը որսալ։

Ուրիշ տեսակէտ մըն է որ կը հետաքրքրէ զիս, որով կ'արժէ առաւելապէս զբաղիլ, իբր նորաշնչան յայտնութիւն մը մեր գրականութեան համար։

Բանաստեղծութիւններու այս հատորը կը կրէ վերտառութիւն մը, — «Նշան-Պապիկեան մատենադարան», — որ բաւական նշանակալիցներէն է։ «Մատենադարան» մը, bibliotheque մը պիտի ըլլայ ուրեմն հրատարակութեան այս շարքը, ծայր առնելով Սիպիլի «Ցոլքեր»էն, և իր ետեւէն բերելով գրական ուրիշ հրատարակութիւններ, որոնց ընտրանքին յաջողութեանը համար «Ցոլքեր»ուն պէս հրատարակութիւն մը, — իր թէ՛ գեղարուեստական և թէ՛ գրական արժանիքի ամբողջութիւնովը, — արդէն մեծ երաշխաւորութիւն մըն է, և որ ամէն կերպով [illegible]

Զեռնարկ մըն է սա, որուն համար քիչ է ամէն գնահատում, քանի որ սոնոր ետեւ միլիոնատէր ըլլալու գաղափարը չէ որ կը պտտուրտի, այլ ըմբռնումով, գեղեցիկ գործ մը երեւան հանելու առաջադրութիւնը, որուն յաջողութիւնը գործին արժանաւորութենէն մինակ կախում ունի։

Հազիւ քանի մը օրուան մէջ, «Ցոլքեր»ուն անօրինակ սպառումը, և երկրորդ ապագրութեան մը ձեռնարկին մտադրութիւնները, հսկայ ապացոյցներ են թէ, ընթերցող հասարակութիւնը կարձուածին չափ անտարբեր չէ գրականութեան հանդէպ, և գիտէ քաջալերել արժանաւոր ո և է գործ։

Այս յուսադրող իրականութենէն քաջալերուած, Նշան-Պապիկեան գրատունին կը մնայ ուրեմն իրականացնել «Մատենադարան» մը կազմելու ա՛նքան գեղեցիկ գաղափարը, «Ցոլքեր»ուն պէս հատորներով, որոնց ամբողջութիւնը ամէնէն գեղեցիկ նմոյշը պիտի ըլլայ հայ գրականութեան արտադրութիւններուն։

ԵՌՈՎ Ա.ՐՄԷՆ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԹԵՐԹՕՆԸ» 46

ՀԱՆՐԻ ՄՕՆԷ

ՆԱԽԱՆՁՈՏ ԿԻՆ

ԵՐԷՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ք.

Հիմայ, խորհուրդներով լեցուն մթնոլորտ մը կը տատանէր այս սենեակին վրան։ Մթնոլորտ մը՝ որ առաջ ա՛նքան ուրախ էր, ու հիմայ ա՛նքան տրտում՝ ուր խռովութիւնը և անկարգութիւնը, օդաց և ահ սփռելով կը տարածուէին պզտիկ մոմի մը լոյսին տակը։

Խունկի և զմրուխտի անուշահոտութիւն մը և մուխ մը աղօթարանին դէմն սենեակ կուգար։ Խունկին հոտը տխրութիւն կ'ազդէր, աղօթարանին վիճութիւնն ալ անոր խառնուած, մեռելի մը գոյութիւնը կ'ապահովէին ինքնին։

—Աղէկ գիտես որ մատնին տեղը դրիր, անանկ չէ՞։

—Այո՛, չա՛տ աղէկ գնդապետ, կը պատասխանէր Բոպէր։

Պ. Տը Սալթէյ դողդղացող ձեռքով մը, բանալին դարցուց։

Նիգը խուլ ձայն մը հանեց և դարակը, կամաց կամաց, ճռնչելով բացուեցաւ, կարծես ան ալ կ'զգար խնդիրին տրտում երեւոյթ մը ունենալը։

Գզտիկ գոհարատուփը իր տեղն էր։

Գնդապետը առաւ զայն, բացաւ և Բոպէրին տուաւ։

Գարա՛պ էր։

Երկուքն ալ սկսան իրարու երես նայիլ։ Գնդապետը փաստաբանի պէս անտարբեր և դատաւորի մը պէս անտարբերութեամբ։ Բոպէր՝ աչքերը խոշոր խոշոր բացաւ։

Զէին խօսեր իրարու հետ։

Գնդապետը գոհարատուփը բաց ձեռքը բռնած կը կենար։

Բոպէր յանկարծ յուզուած ձայնով մը պոռաց.

—Բայց չէ՛, չէ՛ պիտի հաւատաք ատոր...

—Եթէ..., ըսաւ գնդապետը, պարզ գոհարի տուփը ալ աւելի անոր մօտեցնելով։

—Բայց..., ըրաւ նորէն Բոպէր ինքզինքը պաշտպանելու ջանքով մը։

—Է՛ ո՞ւր կը կարծես որ դրած ըլլայ զայն։

—Ինչպէս գիտնամ ես... ինչ տուփը մինակ ուզեց։ Իրեն տուի... Նոքը նորէն ինծի տուաւ..., ու տեղը դրի...

Բոպէր այլեւս ինքզինքը կը պաշտպաներ, բողոքող ճիչերով, խիզճին արդար ձայնովը, և սարսուռ ազդող մռնչիւններով։ Ինքզինքը կը կորսնցնէր սակայն, իր հօրը անհամակերպութիւններուն հանդէպ, որ յամառ՝ զայրացող դէմքով մը անշարժ կեցած էր իր դէմը և հատկապէս միավանկ բառերով կ'ամբաստանէր զինքը։

Կը խօսէր Բոպէր, կը չփոթէր սակայն իր խօսակցութեան մէջ և միշտ իր խօսքին թելը կը կորսնցուներ։ Բանի կը մտածէր նոր գաղափար մը գտնելու համար, կը տեսնէր որ ա՛նքան մտածումները խոյս կուտային իրմէ։

Քանի մը մահաբոյր մտածումներ իր հոգիին առջեւ կը ցցուէին ու կը մտեցնէին զայն։ Տխո՛ւր, սեւ, անհամոնում, ընդարձակ և անհա՛ւն գաղափարներ... սարդի ոստայնի մը հանգոյն, որուն մէջ ճանճի մը պէս բանտարկուած էր ու չէր կրնար դուրս փախչիլ։

Ցանկարծ զգաց որ երթալով կը կը մխուէր այդ խորին խորհուրդներուն մէջ ու պիտի գլորէր անդունդը՝... սթափեցաւ յանկարծ։

Եւ ձեռքը Ֆերնանտին անկողինին կողմը երկնցունելով, կամաց ձայնով մը ըսաւ,

—Գնդապետ, պատիւս վրայ խօսք կուտամ ձեզի։

Այն ատեն գնդապետին մտքին մէջ հանգիստ մը տիրեց։

Ամէն անցած դարձածները, մահի այս տխուր սենեակը, և մանաւանդ գնդապետ Տը Մարսէյին անունին վրայ տրուած պատիւի խօսքը յուզեցին իր սիրտը։

Թեւերը վար առաւ կամաց մը և յուզուած չեչտերով ըսաւ,

—Ահ ներէ՛, խենթեցեր էի Բոպէր... բայց գիտե՞ս... գիտե՞ս թէ Ֆերնանտ մեռնելու պահուն իսկ, ի՛ր բերնովը ըսաւ...

—Ֆերնա՞նտ... պատասխանեց Բոպէր։

—Այո՛, Ֆերնա՞նտը, բայց դո՛ւն ալ գիտես Բոպէր որ կը զառանցէր անիկայ, աւելցուց աճապարանքով գնդապետը։ Բժիշկը արդէն քո՛ւ առջեւդ իսկ ըսաւ կարծեմ..., կը յիշե՞ս անանկ չէ՞, ան ատենը երբ դուն դուռը կը բանայիր մեզի կանչելու համար ու մենք ալ սանդուխէն վեր կ'ելլէինք...

Ձեռքը Ֆերնանտին անկողինին կողմը երկնցունելով, կամաց ձայնով մը ըսաւ,

—Գնդապետ, պատիւս վրայ խօսք կուտամ ձեզի։

Այն ատեն գնդապետին մտքին մէջ հանգիստ մը տիրեց։

Ամէն անցած դարձածները, մահի այս տխուր սենեակը, և մանաւանդ գնդապետ Տը Մարսէյին անունին վրայ տրուած պատիւի խօսքը յուզեցին իր սիրտը։

Թեւերը վար առաւ կամաց մը և յուզուած չեչտերով ըսաւ,

—Ահ ներէ՛, խենթեցեր էի Բոպէր... բայց գիտե՞ս... գիտե՞ս թէ Ֆերնանտ մեռնելու պահուն իսկ, ի՛ր բերնովը ըսաւ...

—Ֆերնա՞նտ... պատասխանեց Բոպէր։

—Այո՛, Ֆերնա՞նտը, բայց դո՛ւն ալ գիտես Բոպէր որ կը զառանցէր անիկայ, աւելցուց աճապարանքով գնդապետը։ Բժիշկը արդէն քո՛ւ առջեւդ իսկ ըսաւ կարծեմ..., կը յիշե՞ս անանկ չէ՞, ան ատենը երբ դուն դուռը կը բանայիր մեզի կանչելու համար ու մենք ալ սանդուխէն վեր կ'ելլէինք...

Ֆերնա՞նտը... կրկնեց նորէն Բոպէր։

Գնդապետը այլեւս մեղմ բարկութիւնով մը կը խօսէր։ Բայց քիչ մը կ'աճապարէր իր խօսակցութեան մէջ որպէս զի ժամ առաջ կարենար ամբաստանել իր մեռած պաշտելին։

—Այս ամէնուն պատճառը ե՛ս եմ արդէն... սխալողը ե՛ս եմ... Կարծես բոլորովին ցնդեր եմ ալ... Բանականութիւնը կորսնցուցող հիւանդի մը խօսքին կարեւորութիւն կը տրուի մի...

—Ֆերնա՞նտը հէ՛... կրկնեց երրորդ անգամ Բոպէր։

Գոյնը նետեր էր բոլորովին ու արձանի մը կը նմանէր։

Գնդապետը անոր ձեռքերը բռնեց և իր հանդարտ ու խոշոր ձայնովը որ ցաւէն փոխուած էր, ըսաւ.

—Է՛, հոգ չէ՛, կը գտնա՛նք մատնին... Անշուշտ Ֆերնանտ տեղ մը ձգեր է զայն ու... պարանքը մնացեալը գործեր է։

Արիչիթան կանչեց և հրամայեց որ մատնին փնտռէ և գտնայ։

—Բայց պէտք է տակնուվրայ ընել տանիկ աղուոր չակուած սենեակ մը, խորանի նման՝ և մահով սրբագործուած... պտտցաց ծեր Մահոնացին, բարկացած երեւոյթով մը։

—Այո՛, այո՛, ամէն բան տակնուվրայ պիտի ընեմ։ Ես կը հրամայեմ, պէտք է մատնին գտնայ։

Բոպէր խօսք մը չըսաւ։

—Պէտք է գտնաս, կ'իմանա՞ս Ա. Բրիչիթա։

Թարգ. ՇԱՀԻՆ

(Շարունակելի)

"ԳԻՍԱԿ,,Ի ՎԵՐՋԻՆ ՔԱՐՈԶԸ

Ասիկա «Գիսակ»ին վերջին քարոզն է։ Սակայն փութամ ըսելու թէ՝ բերանէ արտասանուած քարոզ մը չէ այն։ Սա՝ քարոզներու քարոզն է, Դաւթին տարոյը, անձայն և լռելեայն կերպով արտասանուած մահուան քարոզը։ «Սեւ դագաղ մը, ցուրտ գերեզման մը, և անշարժ մեռեալ մը», ասոնցմէ զատ ի՞նչ ազդու քարոզ կը փնտուէք։ Մենք «Գիսակ»ին դագաղը չրջապատած էինք, ան ալ մեզ այլազան խորհրդածութիւններով և զգացումներով չրջապատած էր։ Քանի իրեն կը նայէինք, խոր լռութեան մէջէն աղմկալից քարոզի մը արտայոյզ ձայները կը լսուէին։ Իր հոգեչունչ խօսքերը, Աւետարանի սիրոյ քարոզները և անոնց իրական մարմնացումը իր անձին մէջ, մեր հոգիներուն եւ զգացումներուն վրայ պէտք է այնքան ազդած և տիրած ըլլայ որ մենք հիմա զգացումով կ'անսայինք իրեն, փոխանակ լսելու։ Համակ զգացում կարած էինք։ Ինքն ալ հիմա աւելի ազդու չեչտերով կը խօսէր իր պատկառելի անշարժ դէմքովը, դագաղի լռիկ կեանքովը, կաչկանդումի յուզիչ ներկայութիւնովը, փոխանակ լեզուով խօսելու։ Քանի անգամ որ տխուր ակնարկ մը կը նետէի իր դագաղին վրայ, բովանդակ էութիւնովս զիս յուզող մէյմէկ ձայներ կը լսէի իրմէ։ Իր այդ խորին լռութեանը մէջ կարծես առիւծի նման մը ոռնոյող սուր ձայնը աւելի սաստիկ, աւելի զօրաւոր եւ աւելի յստակ կը հնչէր ականջիս։ այս պահուս զգացի թէ յիշողութիւնս ոչ նուազ զօրաւոր էր, և իրմէ քարոզի ատեն ժամանակ այլ ժամանակ լսած օգտակար խօսքերը մտքիս առջեւ մէկիկ մէկիկ կը շարուէին եւ որոնց սուր արձագանքը ականջս կը լեցնէին. ահաւասիկ. «Մահ կա՛յ մահ», «բաց սիրտդ եւ ներսի աշխարհդ դուրս թափէ», «Զէ՞ք կրնար վազ անցնիլ աշխարհէն, գացէ՞ք, յաղեցուցէք ձեր բոլոր ցանկութիւնները, բայց գիտցէք որ անդին Աստուա՛ծ կայ, արդարութիւն կայ, դատաստան կայ։ Զէ՞ք ուզեր բաժնուիլ աշխարհէն, սակայն մի մոռնաք որ օր մը աշխարհ ձենէ պիտի բաժնուի»։ Պահ մը խորին մտածմանց մէջ ընկղմեցայ, յետոյ գլուխս վեր առի, կրկին ակնարկ մը նետեցի լռիկ դագաղին, եւ այս անգամ [illegible] զը լսէի, մանաւանդ իր մահուանը նկատմամբ, այդ օրուան և այդ ժամուան համար։

* * *

«Այնպիսի եկեղեցի մը կ'ուզեմ որուն մէջ կարող ըլլամ ապրելու,— եւ այնպիսի գերեզման մը կ'ուզեմ որուն մէջ կարող ըլլամ հանգչելու»։

* * *

«Դարեր կան որ մարդեր կը ծնին, —Մարդեր կան որ դարեր կը ծնին»։

* * *

«Ով որ յղացաւ խաչին գաղափարը՝ և իրագործեց զայն, Ան է իմ Աստուածս և պիտի պաշտեմ զինք։

* * *

«Իմ փրկիչս իմս է, ո՞հ, ալ չեմ վախնար, չեմ քաշուիր իրմէ։ Իմ գըլուխս, իմ մեղապտիտ յոգնած գլուխս մինչեւ իրեն բաբախուն լանջքին վրայ կը դնեմ, իմ արցունքս Անոր գրկին մէջ կը թափեմ, իմ բեռներս Անոր ուսին վրայ կը բարդեմ, իմ թշուառ անձս Անոր ծով անձին մէջ կը նետեմ։

* * *

«... Աշխարհի մէջ իմ բաժին ցաւ է ինկեր,—Այլ մինակ չեմ, գըրիչս ինձ միշտ է ընկեր։— Թող ախտեր բիւր պատեն իմ անձս ցաւոց վարժ,— Անկողնոյս մէջ պառկիմ հիւանդ ու անշարժ, —Բոլոր մարմինս թող անդամալոյծ լինի,—Այլ Աստուած իմ, ալ ձեռքս պահէ կենդանի.— Եթէ կամիս ա՛ռ, լեզուս ալ, բայց ով Տէր,—Ո՛հ, կ'աղաչեմ զիս իմ գրչէս մի զատեր։— Ու երբ մեկնիմ այս տառապեալ աշխարհէն,—Ծերմակ պատանք ու սև հողեր զիս ծածկեն.— Ե՛կ, ո՛վ գըրիչս, ինձ պէս մաշած ընկեր իմ,—Դագաղիս մէջ եկուր, դարձեալ քեզ փարիմ,— Թող քեզ դնեն մատերուս մէջ մոմեղէն,— Երկու չորցած ճիւղեր մէկտեղ թող թաղեն։»

Իր այս դագաղի յուզիչ քարոզը— ազդեցութեան եւ տպաւորութեան քարոզը—ի կենդանութեան տրուած բոլոր քարոզները կը գերազանցէր, իր այս մահուան վերջին քարոզը՝ էն պերճախօսը, է՛ն ազդեցիկը եւ է՛ն գեղեցիկն էր, որ երբեք լսած ըլլամ իրմէ։ Հոն, իր դագաղին վրայ խօսող մթէ քաջաքարոզ դէմքեր չըկա՞յին, այո՛, կային և որոնց գոռում գոչումները կուգային այդ տխուր հանդէսին պատկառելի լռութեան վայրկեանները կը խանգարէին, եւ սակայն, այդ դագաղի խոր լռութեան և անշարժութեան մէջէն եկող խորունկ ձայները, սիրոյ և զգացումի ձայները, հոգիի ձայները, աւելի ազդեցիկ, աւելի ուժգին և աւելի վրդովիչ հանգամանք մը ունէին, որոնք կ'սպառնային մեզ յուզել, մեր համակ էութեամբը։

* * *

Մինչեւ դարերը՝ մեծ մարդեր կըրնան ծնիլ։ Այսպիսի մեծ դէմքի մը հանդիպելու համար՝ ամբողջ դար մը ապրիլ պէտք է։ Մեծ միտքերը՝ մեծ հեղինակներ են։ կ'ուզէ՞ք մէկուն մեծութիւնը հասկնալ, դիտեցէք անոր գրչէը, կամ անոր մտքին արդիւնքը։ Գիսակը մեծ միտք էր, մե՛ծ միտք մը և հեղինակ մը կորսնցուցինք։ Մեծ տաղանդի և հանճարի տէր էր, մեծ խորհող և գրող մը էր, մեծ փիլիսոփայ մը և սրբազան բանաստեղծ մ'էր, մե՛ծ աստուածաբան մ'էր յայտնաբան Յովհաննէս Առաքեալի նման։ Բայց, աւա՜ղ, այժմ ոչ եւս է։ «Գիսակ»ին կեանքը՝ լոյս մ'է այժմ, որ երբեք պիտի չմարի։ Նա իր ետին կը ձգէ արդարութեան, ճշմարտութեան և սրբութեան ճանապարհ մը։ «Մարդեր կան որ նոր ծնած ատեններն նորէն կը կը մեռնին, մարդեր ալ կան որ նոր մեռած ատեններն նորէն կը ծնին»։ Պատուելին վերջիններէն է, անոր բուն կեանքը նոր կը սկսի թէ իրեն համար և թէ իրեններուն, այո՛, անիկա կ'ապրի և միշտ պիտի ապրի։

Ընդհանրապէս մեծ դէմքերու օգտակարութիւնը և արժանիքը իրենց մահէն վերջը երեւան կուգայ։ Քրիստոս մինչեւ անգամ երբ այս աշխարհի մէջ էր, չգիտցուեցաւ, «աշխարհ զԱնիկա չը ճանչցաւ»։, բայց յետ մահու հասկցուեցաւ որ այդ գերագոյն էակը ո՞վ էր, նոյնպէս «Գիսակ»ին հաւատարիմ և արժանաւոր հոգի մը ըլլալը իր մահուամբը պիտի հասկցուի։ մահը մեծ մարդոց փորձաքարն է։ «Գիսակ»ը առաջ լեզուովը կը խօսէր, այսօր կը լռէ այն պերճախօս և մեղրահոս լեզուն, որպէս զի ասկէց եւաք իր բարոյական և կենդանի կեանքովը խօսի յաւէտ։

ԿՂԵՄԷՍ Մ. ՏԱՏԸՐԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

Թագաւորը ալ աղէկնալու ճամբուն մէջ է, առանց տարակոյսի։

Յուլիս 11ի տեղեկագիրն է հետեւեալը.

«Պըքինկէմի պալատ, ժամ 10.

«Թագաւորը հանգիստ կը քնանայ և իր վիճակը ամէն կերպով բարւոքումի կը դիմէ»։

(ԵՐԵՔ ԲԺԻՇԿՆԵՐ)

Լոնտոնի մէջ ամէն կողմէ կը սպասեն որ Թագաւորը ի վիճակի ըլլայ պալատէն մեկնելու, յառաջիկայ շաբթուան սկիզբները։ Մեկնման օրը առաջուընէ չպիտի ծանուցուի, տեղի չտալու համար անպատեհութիւններու որոնք կրնան Թագաւորին առողջութեանը վնասել։ Նորին Վեհափառութիւնը փոխադրելու համար մասնաւոր «վկօն» մը պիտի գործածուի, և եթէ պէտք տեսնուի, պիտի պատրաստուի նաեւ «վկօն-սալոն» մը։ Ամէն հաւանականութիւն կայ որ Թագաւորը Ուինսորի դղեակին մէջ չմնայ ամբողջ իր տաքինման չրջանին մէջ։

Տակաւին ո՞և է պաշտօնական յայտարարութիւն չէ եղած Թագաւորութեան Թուականին մասին։ կը հաւատուի թէ՝ ո՞և է պաշտօնական հրաւէր չպիտի ըլլայ այս առթիւ օտար արքունիքներու։ Խորհրդարանական չրջանակներու մէջ ամէն ոք համոզուած ըլլալ կը թուի թէ Թագաւորութիւնը յառաջիկայ Օգս. 9ին տեղի պիտի ունենայ, եթէ երեք բժիշկները արգելիչ պատճառ մը չյարուցանեն այդ մասին։

Պերլինէն «Տէյլի Մէյլ»ի քաշուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ. Բրուսիոյ Հայրիկ իշխանը օգոստ. 11ին «Քայզր Ֆրիտրիխ Գ.» չոգենաւով Քիէլէն պիտի մեկնի դէպի Անգլիա, Թագաւորութեան ներկայ գտնուելու համար։ Պէտք չկայ ըսելու սակայն միւս կողմէ թէ, ամէն բան կախում ունին Թագաւորը խնամող բժիշկներուն տալիք որոշումէն։

Լոնտոնի մէջ զրոյց կը չրջի թէ Թագաւորը անձնական գիր մը զրկած է Մ. Լուպէի, որով չնորհակալութիւն կը յայտնէ Հանրապետութեան Նախագահին, անոր յայտնած համակրութեան համար, իր հիւանդութեան առթիւ։ Մ. Լուպէ չափազանց գոհ մնացեր է այդ չնորհակալութեան գիրէն։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Լոնտոնի մէջ հետեւեալ պաշտօնական յայտարարութիւնը յանձնուած է մամուլին.—

«Թագաւորին բժիշկները կը յայտարարեն թէ, Նորին Վեհափառութեան վիճակը անյուսալի յառաջդիմութիւն ներ ըրած է, չնորհիւ իր կազ ուրոյթին որ մեծապէս նպաստած է այդ արդիւնքը յառաջ գալու համար։ Եթէ այդ յառաջդիմութիւնը իր այսօրուան ընթացքը շարունակէ, Թագաւորին բժիշկները կը յուսան որ Նորին Վեհափառութիւնը պիտի կրնայ Թագադրութեան արարողութեան յոգնութիւնը կրել, օգոստոսի 8ին և 12ին միջոցները։ Մօտ օրէն պիտի ծանուցուի Թագադրութեան որոշ թուականը։

Թափօրը, որ պիտի չրջագայէր Լոնտոնի գլխաւոր փողոցներուն մէջ, Թագադրութեան յաջորդ օրը, տեղի չպիտի ունենայ։

«Թայմզ» կ'ըսէ թէ՝ Նորին Վեհափառութիւնը պիտի կրնայ յառաջիկայ չորեքշաբթի մեկնիլ Պըքինկէմի պալատէն, արքայական «եսթ»ը մտնելու համար, որ այս միջոցիս Բորթսմաութ կը գտնուի։

ԼՈՐԴ ՐԻՉՆԷՐԻ ԴԱՐԱՁԸ

Յուլիս 12ի օրը Լորտ Ռիչնէր Լոնտոն կը սպասուի (երկկուան հեռագիրը ծանոյց արդէն թէ հասած է Մ. Ա.) և բոլոր անգլիական ժողովուրդը կը պատրաստուի համակրալից ընդունելութիւն մը ընելու Հարաւային Ափրիկէի յաղթողին։

Լոնտոնեան թերթ մը այս առթիւ կը յիշատակէ թէ՝ 1870-71ի պատերազմին միջոցին, Լորտ Ռիչնէր առաջին անգամ ֆրանսական տարազով էր որ կատարեց իր մարտիկի փորձերը։ Այն ատեն հազիւ քսան տարեկան կար, և իր խորթ մօր Տիկին Ռիչնէրի հետ կը բնակէր Տիսան պտտիկ քաղաքը։ Ֆրանգօ-գերմանական պատերազմին միջոցին մեծ դեր մը խաղացած է, արժանանալով իր հրամանատարին գնահատման։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

Պրէտմոնթայնէն 9 յուլիս թուականաւ կը հեռագրուի թէ՝ նախկին կառավարութեան պատկանող քանի մը հին պօէր սպաներ կը մերժեն հաւատարմական երդում ընել։ Սակայն և այնպէս ամէնքն ալ պատրաստ են ստորագրելու վճռագիր մը՝ որով կ'ընդունին էնուարտ Թագաւորին վեհապետութիւնը։

Անձնասուութիւնները վերջացած են։ Թէպէտ անձնասուութեանց ճիշդ թիւը տակաւին անծանօթ է, սակայն ամբողջական գումարը կը կարծուի որ հասնի քսան հազար հոգիի։

ԱՆԴԻԼԵԱՆՆԵՐԻՒՆ ՄԷՋ

Նիւ Եորք քաշուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ՝ անգլիական գիտական պատգամաւորութեան անդամները, Մ. Անտէրսըն եւ Ֆլիտ, ողջ առողջ Անդիլեանները հասած են։ Հիաքսխիս ժայթքած ատեն անոնք նաւակի մը մէջ կը գտնուին եղեր։ Հրաբուխը հսկայ ծուխեր արձակեր է։ Նաւակը ծածկուեր է մոխիրի խաւով մը եւ ընկուզի չափ խոշոր քարի կտորուանքներով, մինչդեռ ծովեզերքը ամբողջովին ծածկուեր է մոխիրներու տակ։ Քարպէի բնակչութիւնը՝ հազիւ դարձած իրենց բնակարանները՝ պարտաւորուեր են նորէն լքել զանոնք և փախչիլ։

Յուլիս 11 առտուն, հրաբխային նոր բորբոքում մը ալ տեղի ունեցեր է։

ԲԱՆԱՄԱՑԻ ՋՐԱՆՑՔԸ

Լոնտոնի թերթերը կ'ըսեն թէ, Բոլոմպիա ընդուներ է Բանամայի մասին կնքուելիք դաշնադրութեան մէջ քանի մը փոփոխութիւններ։ կը կարծուի թէ մօտ օրէն ստորագրուի դաշնագիրը։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Ինսպուրկէն 11 յուլիս հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը անցաւ նաեւ Դիրոլէն։ կէս օրէ վերջ ժամը 1.46ին արքայական կառախումբը հասաւ Ինսպուրկի կայարանը։ Արքայական վագոնները մութ կապոյտ գոյն մը ունին և երկու կողմերը կը կրեն Իտալիոյ Թագաւորին զինանշանները և անոնց վրայ իտալական արքայական սոթէ թագը։

Խոր լռութեան մը մէջ կառախումբը կայարանը կանգ առաւ, բոլոր պաշտօնաւորները բարեւի կեցան, Թագաւորը կառախումբի երրորդ վագոնին պատուհանը կեցած էր։ Իտալիոյ Թագաւորը պարզ քաղաքացիի մը համազգեստ հագած էր։ Թագաւորը խօսակցութեան մտած էր Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարին հետ որ փայլուն համազգեստ մը կը կրէր։ Թագաւորը գլխով չնորհակալութիւն յայտնեց բարեւի կեցողներուն։ Հինգ վարկեանէ վերջ կառախումբը ճամբայ ելաւ։

Բոզընէն 12 յուլիս թուականիր հեռագիր մըն ալ կ'ըսէ թէ Իտալիոյ Թագաւորը կէս օրէն առաջ ժամը 10ին հոս հասաւ։ Կայարանը բարեւի կեցած էին զինուորներ։ Կառախումբը կանգ առնելէն վերջ Թագաւորը վար իջաւ վագոնէն և պաշտօնատարներու կողմէ պատուասիրուեցաւ։

Ներկաներուն հրաժեշտի ողջոյն տալով Թագաւորը նորէն ճամբայ ելաւ։

ԲԷՆՍԻԼՎԱՆԻՈՅ ԱՂԷՏՔԸ

Բէնսիլվանիայէն յուլիս 10 թուականիր հեռագիր մը կ'ըսէ թէ, Ռոյիսկ-Մելի հանքերուր պայթումի մը տեղի ունեցաւ երկու բերան ունի։ Երկու հանքագործներ, որոնք յաջողած են փախչիլ աղէտքէն, կ'ըսեն թէ հանքահորին խորը աշխատող 600 գործաւորներէն 300ը միայն կրցան փախչիլ։ Ասոնք կը կարծեն թէ մնացած 300 գործաւորները մեռած են։ Այդ հանքերուն մօտ գտնուող բոլոր հանքերու գործաւորները աշխատելէ դադրած են։ Բազմաթիւ հանքագործներ աղէտքին վայրը փութացած են իրենց ընկերներուն օգնութեան հասնելու համար։ Բայց ծխակալները կ'արգիլեն անոնց հանքի հորը մտնելու։ Զարհուրելի և յուզիչ տեսարաններ տեղի կ'ունենան հանքին երկու մուտքերուն առջեւ։

Ուիթսունը եսթը դիակներ հանուած են, սոսկալի կերպով չախչախուած են անոնք, անոնցմէ ոմանք գլուխ չունին։

Հանուած դիակներուն չատերը այրած և ածխացած են։ Նիւ-Եորքէն հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ զոհերուն թիւը առ այժմ 125ի հասած է, բժիշկ մը որ քանի մը գործաւորներով հանքը մտած է կէս օրէն վերջ ժամը 2ին, եւ կոյեան ժամը 10½ին հազիւ կրցած է դուրս ելնել։ Բժիշկը կը յայտարարէ թէ անոնք որ հանքին մէջ կը գտնուին պայթումին ժամանակ մեռած չէին։ Զորս կիսամեռ մարդիկ հանուեցան կէս գիշերին։ Առաւօտուն ժամը երկուքին 65 դիակներ հանուած են։ Մեռնողները ընդհանրապէս հունգարացի և Սլաւներ են կ'ըսուի, ասոնցմէ 10-12 անձեր միայն ամերիկացի են։

ՀՄԲՈՍՏՆԵՐ

Նիքարակուայէն պատերազմիկներու խումբ մը ճամբայ ելած է Քոլոմպիական ըմբոստներուն օգնութեան փութալու համար։

Մ. ԶԷՄՊՐԼԷՆԻ ՎԻՃԱԿԸ

Լոնտոնէն յուլիս 11 թուով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ այս առաւօտ 5ին առողջութեան նկատմամբ հետեւեալ տեղեկագիրը հրատարակուեցաւ։

«Մ. Զէմպրլէնին վիճակը յուսացուցիչ է։ Նախաբարը միշտ սենեակը կը մնայ։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

«Քէս ժէնէրալ տէ ֆամիլ» անուն ֆրանսական մէկ հաստատութիւնը մեծ բացով մը սնանկացած է։ Ընտանիքներուն խնայողական սնուցիչ մը եղող այս դրամատունին մէջ 88000 հոգի դրամ ունէին։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԻՏԱԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԵԴԵՐՀՈՎ, 14 յուլիս.— Երէկ իրիկուն, Իտալիոյ Թագաւորին ի պատիւ տրուած հացկերոյթին ատեն, ջերմագին բաժակաճառեր արտասանուեցան Ռուսիոյ և Իտալիոյ վեհապետներուն կողմէ։ Նիքոլա Բ. ուրախութիւն յայտնեց թէ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը իր ուղեւորութիւններուն սկսած է՝ Ռուսիոյ արքունիքին տուած այցելութեամբը. Իտալիոյ Թագաւորն ալ ըսաւ թէ Բեդերսպուրկ եկածէ, իր ժողովուրդին գոհութեամբը, որ խաղաղութեան և բարգաւաճման համար երաշխիք մը կը տեսնէ Ռուսիոյ և Իտալիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցող կապերուն ամրապնդմանը մէջ։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Իտալիոյ Թագաւորը Բեդերհովէն հոս հասաւ «Ալեքսանտրա» զբօսանաւով. այցելութիւն տուաւ Լամտորֆի կոմսին, Ռուսիոյ միւս նախարարներուն և զանազան դեսպաններու. յետոյ ընդունեց դեսպանական մարմինը, ապա Բեդերհով դարձաւ, ուրկէ Բրանտոյէ-Սկլօ պիտի երթայ Նիքոլա կայսեր հետ։

ՎԵՆԵՏԻԿ.—Ս. Մարկոսի եկեղեցիին զանգակատունը փլաւ, իր հետ փլցնելով Լոկէթթայի ու Սանսովինոյի պալատները և արքայական պալատի մէկ մասը որ մօտը կը գտնուի։ Այդ փլուզումը կանխատեսուած ըլլալով, քանի մը վայրկեան առաջ հրապարակը պարպուած էր։ Մէկ քանի հոգի միայն թեթեւապէս վիրաւորուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Միութենական կուսակցութեան մէկ գումարումին մէջ Մ. Պալֆուր ծանոյց թէ, Սըր Մ. Հիքս Պիչ հրաժարած է ելմտական նախարարութենէն, բայց ժամանակ մը պիտի շարունակէ իր պաշտօնը։

—Ցունկաստանի գահաժառանգ իշխանը ու եղբայրը՝ Անտրէ իշխան, Աթէնք ուղեւորեցան։

—Այսօր արեւագարկէ երեք հարիւր դէպքեր արձանագրուեցան որոնց մէկ քանին մահացու։

—Մ. Ա. Ճ. Պալֆուր լորտութեան պիտի բարձրանայ, Անգլիոյ նախարարապետ անուանուելուն առթիւ։ Նախարարական ուրիշ փոփոխութիւններ ալ հաւանական են։

ՄԱՏՐԻՏ.—Սպանիոյ մէջ տարապայման տաք կ'ընէ։ Տեղ տեղ ջերմաչափը 42 աստիճան ցոյց կուտայ։

ԲԱՐԻԶ,—Խիստ փայլուն կերպով տօնուեցաւ յուլիս 14ի տօնը. քաղաքը չքեղապէս զարդարուած էր դրօշներով. առտուընէ սկսեալ՝ ոգեւորութիւնը չատ մեծ էր։ Զօրահանդէսը սքանչելի եղաւ։ Ռաս-Մաքսէնն որ առջի իրիկունը ժամանած էր, և Պուլկարիոյ իշխանը ներկայ գտնուեցան՝ նախագահական բարձրաւանդակին վրայ բազմած։ Ռաս-Մաքսէնն մեծ սքանչացում յայտնեց զինուորներուն եւ մանաւանդ հեծելազօրքերուն անցքին համար։ Բարիզի կառավարիչը արեւազարկէ բռնուած ըլլալով, չկրցաւ ներկայ գտնուիլ զօրահանդէսին. վիճակը մտահոգութիւն չի պատճառեր։ Ժողովուրդը մեծ խանդավառութեամբ ողջունեց հանրապետութեան նախագահ Մ. Լուպէն։

— Լրագիրները կը խօսին Լորտ Սոլզպէրիի հրաժարականին վրայ, որ թէ եւ քանի մը ամիս առաջ գուշակուած էր, բայց ընդհանրապէս կը կարծուէր որ, էտուարտ է.ի թագադրութենէն ետքը միայն իրական պիտի ըլլայ։ Մ. Պալֆուրի նախարարապետ անուանուիլը, Անգլիոյ լրագիրներուն ըսածին հակառակ, ցոյց կուտայ թէ թագաւորը բնաւ չէր խորհեր Լորտ Սոլզպէրիի յաջորդ կարգել Մ. Զէմպրլէնը կամ Լորտ Ռոզպէրին։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ —Հրատարակուած պաշտօնական թիւերու նայելով Մ. Նահանգաց արմատքներու ամբողջ հունձքը անցեալ տարիէն մէկ միլիառ գրիւ աւելի է։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

ԱՅՍՕՐ ԳԻՆԵՐՈՒԱՆ

14 Յուլիս 1902

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	101 27
Ռէժի	(Tab. Turcs)	323 —
Գնեսօլիա.	(R. Turque D.)	28 40
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	120 —
Պանգ. Օթթ.	1 52(Banque Ott.)	561 —
Թրանսվալ	(Transvaal)	146

ԹԷՎԱԴԻՀԱԹ

Էնլիեթ վէ լիեագաթքնա մէպնի Տիւեունը Ուսմանիյէ աչար շիպէսի միւտիրի սատէթլու խաիտ պէյ էֆ. հաղրէթլէրինէ թէրճիւն ուլէա սընֆը եվվէլի։

Վէզաիֆը մէհէմարիյէթլէրինի հիւնը իֆա էյլէմէքտէ օլմալարընա մէպնի Տէրսաատէթ կիւմրիւքլերի մուաեէնէի քիմիյա միճիթթիի իշլ. Մահմուտ Քէմալէտտին պէյէ թէրճիւն սանիյէ վէ քէրսաթէ կիւմրիւնի նէգարէթի պաշ քեաթիպի ռիֆ. Ֆահիզ էֆ.յէ սալիսէ ռիթպէլերի թէվճիհ պույուրուլմուշ տըր։

* * *

Սինօպ սանճաղը միւթէսարրըֆլը-ղընա Պայազիտ միւթէսարրըֆլըղընա մինիֆասը սատ. Թէվֆիգ բաշա թային պույուրուլմուշ տըր։

ՆԸՇԱՆ

Բօմա սէֆարէթը Սէնիյէսի միւսթէշարը սատ. Բանճիրի պէյ էֆ. հաղրէթլէրինէ թէպտիլէն իքինճի ռիթպէսէն Օսմանի նըշանը զիշանը իհսան պույուրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

Բ. ԴՐԱՆ ՄԷՋ.—Պարսից դեսպան իշխան Միրզա Բիզա խան և Հէլլէն դեսպանատան գործակատար Մ. Բաթէն առջի օր յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Ռումանական դեսպան Մ. Լահովարի ալ նոյն օրը տեսակցեցաւ Արտաքին գործերու Նախարարին հետ։

ՐԱՑԱՐ-ՀԱՄԱՑԷ երկաթուղիին Պալ-պէքէն մինչև Համա չինուած Բ. մասը աւարտած ըլլալով երկաթուղիներու ընդհ. տնօրէն Խայրի պէյի նախագահութեան տակ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ որպէսզի մօտ օրէն մեկնի և բացումը կատարէ այդ գիծին։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին ի նպաստ 30,000 ոսկիի հասոյթ մը գոյացած է Արքունի փողերանոցին մէջ մանրուքի վերածուած ընալներէն։

—Մանրուքի վերածելու համար ելմտական նախարարութիւնը 60,000 ռեյալ ևս յանձնեց։

Մ. ՀԻՒԿՆԷՆ, Անատոլուի երկաթուղիներու տնօրէնը, առջի օր ինչպէս գրած էինք, արեւելեան եպիսկոպոսաց Զուիցերիա մեկնեցաւ իր կնոջը հետ միասին. կայարանին մէջ ընդհանուր տնօրէն Մ. Զանտէր և Արև. երկաթուղիներու ընդհ. տնօրէն Տօքթ. Կրոս և ուրիշներ ողջերթի մաղթեցին մեկնողին։

ԵԷՏԻԳՈՒԼԷԻ ՄԱՆԱՐԱՆԸ.— Տրուած որոշման մը համաձայն, Եէտիգուլէի մանարանը իր պէտքերուն համար Հնդկաստանէն բերած բամպակներուն մաքը իբրեւ աւանդ կը յանձնէ, եւ յետոյ երբ դերձանները պատրաստուին և քննութեամբ հաստատուի թէ Հնդկաստանէն բերուած բամպակներով չինուած են, իբրեւ աւանդ առնուած մաքը ետ կը տրուի։ Իգատամ կ'ըսէ թէ այդ Ընկերութիւնը Ամերիկայէն եւ ուրիշ տեղերէ ալ բամպակներ բերել տուեր եւ անոնցմէ պատրաստուած դերձաններուն մաքսերն ալ ետ առեր է։ Վերջերս այդ Ընկ.ը մաքսային վերատեսութեան դիմելով, երբեւ աւանդ թողուած երեսուն հազար ղրուշի մաքը ետ ուզեր է բայց քննութիւն կատարուելով հաստատուեր է թէ դերձանները տեղական, Ամերիկեան եւ ուրիշ երկիրներու բամպակներէ չինուած են եւ այթէ Հնդկական է եթէ Ընկերութիւնը 1313էն իվեր Ամերիկայէն եւ ուրիշ տեղերէ բերած բամպակները հակառակ դրուած որոշումին, առանց մաքսի կ'անցընէ։ Ասոր հետ մաքսային վերատեսչութեան հաշուակալութեան կողմէն տելեկագիր մը պատրաստուած և յանձնուած է Մաքսային ժողովին՝ Ընկերութեան կողմէ վերջերս մատուցուած աղերսագիրին հետ։

ՍԵՐՊԻՈՅ Ալեքսանդր Թագաւորը Ճերմակ Արծիւի մեծ խաչը ընդունեց Պոլսոյ Սերպական դեսպան Մ. Սավա Կրուիչի։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԷԻ վարչութեան ոգելից ըմպելիներու Տնօրէնութիւնը պիտի փոխադրուի Ղալաթիա Լոյա Խան։

ՋՕՐԱՎԱՐ ՊԷՐՃԷ երէկ Պոլիս եկաւ եւ հիւրընկալուեցաւ Հանրային Պարտքի վարչութեան չատ մը պաշտօնեաներ դիմաւորեցին զայն։

ՇԵՒՈՏՐԱՑԻ վարժարաններուն մէջ Թուրքերէն խօսիլ հրամայուեցաւ փոխանակ արաբերէնի։

ՄԻՐՔՕ ԻՇԽԱՆԻՆ ԱՄՈՒՍՈՒԹԻՒՆԸ.— Զէթինէէն 14 թուով կը հեռագրեն.— «Օսմ. պատուիրակութիւնը առտուն պաշտօնապէս ընդունուեցաւ զինուորական մեծ պատիւներով և թնդանօթներ արձակուեցան։

—Ֆրանսայի պատուիրակը Միրզա Իշխանին յանձնեց Պատուոյ Լեգէոնի մեծ սպայութեան խաչը և հաղորդեց հանրապետական նախագահին չնորհաւորութիւնները։

ԿԱՑԻ. ՇՆՈՐՀ.—Վեհ. Սուլթանը հրամայեց Պէրութի կուսակալին, որպէս զի քարանթինայի համար Պերութի մաքրանոցը սպասող արեւմտեան 140 կարօտ ուխտաւորներուն բոլոր պէտքերը հոգացուին նահանգային սնտուկէն։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ և Ռումանիոյ միջեւ կնքուած առեւտրական դաշնագրին վաւերացած օրինակը առջի օր Ռումանական դեսպանը առաւ բարձր. Դուռէն իր երկիրը ղրկելու համար։

ՀՆԱԳԻՏ.—Գերման դեսպանատունը խնդրեց Բ. Դուռէն, որպէս զի Պերլինի համալսարանին ուսուցիչներէն նկարիչ Մ. Պրատէնպրուկի պաշտօնթիւն տուի Ատանայի, Գոնիայի և Անթաքիայի մէջ գիտական ուսումնասիրութիւններ կատարելու համար։

ԲԱՐԻԶԻ Օսմ. դեսպանն ալ ներկայ գտնուած է Մ. Տէլքասէի Սիամի գահաժառանգ իշխանին ի պատիւ ըրուած հացկերոյթին։

ՀԻԻԳԱՏՈՍՆԵՐ.—Պոլսոյ պարկական և ատրիական հիւպատոսները Եւրոպա մեկնեցան արձակուրդով։

ԲՐԷՎԷԶԱՑԻ մէջ Կաթոլիկ եկեղեցի մը չինուեցաւ Աւստրիական կառավարութեան ծախքով։

ԱԹԷՆՔԻ Օսմ. դեսպանը անցած ուրբաթ Ցունաստանի թագաւորին ներկայացաւ։

ՊՈՒԼԿԱՐ փոխադրութեան ծրագիրը Ֆերտինանտ իշխանին ստորագրել տալու համար Եւմական նախարարութեան կողմէ անձ մը զայն Բլօմպիէր տարաւ։

ՀԻՆ ԴՐԱՄՆԵՐ.—Բէօսթէէնէի Ֆօքիրլինի տեղը 4 գիւղացի գեսքիը փորած ատեններն գանձ մը գտան որ 11

ին ոսկի դրամներ կը պարունակէր։ Դրամները մեծ մասով 1500 թուակրը կը կրէին. իրենց արժէքը ոսկիին համաձայն մինչեւ 2000 ֆր.ի կը բարձրանայ։ Դրամները Պուքրէշի հանրային դիւանները դրուեցան։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ երկրաշարժին ատեն Լանջայի Ջերմուկներուն մէջ պատահածներուն վրայ հետեւեալը կը գրէ Իլանիկի «Բրօկրէ» թերթը։ «Քանի մ հոգի որոնք կը լուացուէին երկրաշարժի ատեն, զգացին որ ջուրը վայրկենապէս չատ բարձր ատիճանի մը բարձրացաւ, այնպէս որ անոնք փախան կէս խաչած՝ պռալով, կանչելով։»

ՍԵՐՊԻՈՒ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆՆԵՐԸ.—Պելկրատէն կը հեռագրուի թէ խորհրդարանը ժողովի է ծրագիր մը ներկայացնել Սքուբշինային որով կը պահանջէ տէրութեան բոլոր պաշտօնեաներուն ամսականին հարիւրին 5/10 զեղչել։

ՑՈՒՑ ԲԱՐԵՐԱՐՆԵՐ.—Ցոյն թերթերը կը գրեն թէ Ռուսիա հաստատուած Մ. Միլիթոփս Ալէքսօբուլօ, որ Բարիզ մեռաւ վերջերս, մէկ ու կէս միլիոն ֆր.ի գումար մը յանձնած է Հելլէն կառավարութեան, Բիրէի կամ Աթէնքի մէջ հիւանդանոց մը հաստատելու համար։

ՑՈՐԵՆՆԵՐԸ.—Կ.Պոլսոյ առեւտրական սենեակը հրահանգ ղրկեց հարկ եղած տեղերը որպէս զի ասկէց վերջ յորէնի գործառնութիւնները օխայով ըլլան փոխանակ քիլէով ըլլալու։

ԹՈՒԱԽՏԻ ԴԱՐՄԱՆԸ.—Ամէն օր մէյմէկ նոր լուր կը տարածուի այս մասին և ամէնքն ալ գրեթէ ջուրը կ'ինան։ Այս անգամ լուրը Ցունատանէն կուգայ. Տր. Ֆորմիա անուն բժիշկ մը յայտարարած է թէ գտած է թոքախտի դարմանը, թէ իրեն հնարած մէկ գործիքով, պատրաստուած դեղը մարդուն մինչեւ թոքերը կը ներծծէ, ուր միքրոպները կը մեռնին ներս։ Աթէնքի բժշկական ժողովը պիտի քննէ այս բժիշկին ըսածները անոնց ո՛ր ատիճանի ճշմարիտ ըլլալը հաստատելու համար։

ԻՍԼԱՄ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ.—Այլեւայլ կողմերէ Պոլիս եկող 140ի չափ Իսլամ գաղթականները բնակութեան համար իրենց որոշուած տեղերը ղրկուեցան։

ՀԱՆԸ, ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ Պոլսոյ և շրջականերու մէջ կատարեալ ըլլալով, Թուզլայի, Գավաքի և Զաթալճայի մաքրանոցներուն պաշտօնեաները յուլիսի սկիզբէն ետ եկան։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ գործող բժիշկներուն վկայականները քննելու համար յատուկ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որպէս զի առաջքը առնուի կարգ մը անվկայական բժիշկներու ձախաւերութեանց։

ՔԱՐԱՓ.—Վոսֆորի վրայ, Եէնիքէօյի և Թարապիայի ճամբուն վրայ, Բալէնտէրի առջեւ քարափ մը պիտի շինուի։

ԽԱՂԱՄՈՂՈՒԹԻՒՆԸ.—Վեհ. Սուլթանը իրեն հրամաններ տուած էր որպէս զի ամէն կողմ ջնջուի խաղամոլութիւնը, դժբաղդութեան գլխաւոր այդ պատճառը։ Ասոր համար Բերայի միթէաարֆիութիւնը հարկ եղած տեղերը յայտարարած էր որպէս զի այլ ևս չչարուն սակն այդ մոլութիւնը, և Բրիսթալը և ուրիշ հաստատութիւններն ալ խաղամոլներէն պարպուած էին։ Գոնութեամբ կը գրենք որ այս ամէն խստութիւններն արգիլած են այդախտը և այս պատճառաւ չատեր ...մնաս կը կրեն։ Օրինակի համար «Քաֆէ տը Բէրան» բոլորովին գոցուած է և քանի մը հոգի ալ սկսեր են «թէլալոթիւն ընել մինչեւ իրիկուն։

ՖԻԷՐՆԵՐԸ.—Կարինէն եկած լուրեր կ'ըսեն թէ, Ֆրանսայի Ֆիէրները հրահանգ ստացած են վերջապէս մեկնիլ Կարինէն և այդ պատճառաւ գոցեր են իրենց վարժարանը և տուներն ու գոյքերը ճանուրդի հաներ են օր ապրելի մեկնելու համար։

ՕԴԵՐԸ ԵՒ ՀՈՒՆՁՔԵՐԸ.—Բաքերդի հունձքը այս տարի անցած տարուընէ պակաս պիտի ըլլայ՝ անձրեւներուն անժամանակութենէն։ Թէեւ չբերականներուն հունձքերը յուսալից են։

Թորթումի պտուղներն ալ մնասած են։

ԹՈՒՐՔԵՒՐՈՒՄԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Ինչպէս վերը կը տեսնուի, ռումանական դեսպանը առնելով վերոյիշեալ դաշնագիրն վաւերացած օրինակը, իր կառավարութեան պիտի ղրկէ։

Այս դաշնագրով Թուրքիա և Ռումանիա իրենց տեղական չգործուած (խամ) և գործուած ապրանքներուն ներմուծմանը համար փոխադարձաբար իրարու պիտի տան այն ամէն առաւելութիւնները, զորս իւրաքանչիւրը կուտայ և պիտի տայ ապագային միւս տէրութիւններուն՝ պայմանագրութիւններու համաձայն։

Վերոյիշեալ պայմանէն դուրս է Ռումանիա ներածուած տաճկական ծխախոտը որ 312½ ղրշ. մաքս պիտի վճարէ 100 քիլօին։

Ներածուած ապրանքները իրենց տեղական ըլլալը վկայագրով մը պիտի հաստատեն ի հարկին։

Երկու տէրութիւնները փոխադարձաբար յանձն կ'առնեն չթողուլ բնակուորել իրենց նաւահանգիստներուն մէջ — առանց յատուկ հրամանի — այն ամէն ապրանքներ որոնք արդիլուած են և կամ մենաշնորհեալ։ Այս ապրանքներն են Թուրքիոյ մէջ վառօդը և ամէն տեսակ պայթուն նիւթերը, զէնքեր, փամփուշտ, ծխախոտ, թէմպէքի և աղ.—իսկ Ռումանիոյ մէջ վերոյիշեալներէն զատ լուցկիները, խաղի և սիկառի թուղթերը։

Երկու տէրութիւնները փոխադարձաբար իրենց նաւերուն և բեռերուն համար պիտի տան այն ամէն նպաստաւոր պայմանները զորս կուտան ուրիշներու։

Պայմանագիրը 5 տարուան պայմանաժամով է. բայց ստորագրուած թուականէն 18 ամիս ետքը երկու կողմն ալ իրաւունք պիտի ունենայ մերժելու զայն։

(Ապրանքներուն ցանկը վաղուան թիւով)։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄԷՏՏԱՀ ԱՇԳԻԼ նախընթաց օր կարօտցած իր երիտասարդական օրերուն վայրերը, Ղալաթիա կ'երթայ և ազէկ մը գինովլալէ վերջ կ'անցի Շերպէթհանէի պալօղը, ուր պակաս մնացած ամբողջացնել կը ջանայ մինչեւ ժամը 5։ Երբ դուրս կ'ելլէ, կը տեսնէ որ կարողութիւն չունի քալելու և նկատելով որ տուն երթալը ապուշութիւն է, ճամբուն վրայ կ'երկնայ կը պառկի։ Ոստիկանները զայն այդ վիճակին մէջ տեսնելով, կը վերցնեն և պահականոց կը տանին ուր մեր Աշգրէն խելքը գլուխը գալով, կը տեսնէ թէ արծաթ ծխատուփը, ոսկի մատանին, ժամացոյցը և ֆոնօկրաֆի մէկ գործիքը անհետացեր են։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Մանասթրցի Տիմանտին որ առաջ ուրացաւ, բայց վերջը յայտնեց թէ իր միւս երկու ընկերները գողցած էին ժամացոյցը և այլն, իսկ իրեն մինակ ֆոնօկրաֆը տուեր էին։ Միւսներուն վրայէն ոչ է գողն չգտնուեցաւ և անոնք բոլորովին կ'ուրանան։

ՀԵՂԵՂ.—Ցուցիս 6ին Երզնկայի մէջ տեղացող տեղատարափէն, քաղաքէն երեք ժամ հեռու Ձորակէ մը հեղեղ մը կը կազմուի և երկու ճիւղի բաժնուելով կը խուժէ դէպի վար։ Ճամբուն վրայ Սէյպիապաղ գիւղին մէջ 65 տուն կը փլցնէ, բազմաթիւ արջառներ և առարկաներ կը քշէ կը տանի, ինչպէս նաև Զէրմէ գիւղին հունձքին մէկ մասը։ 400 հոգի առանց պատսպարանի և ապրուստի մնացած ըլլալով, կառավարութիւնը հարկ եղած օգնութիւնները կը փութացնէ։

ԶԵՂՄՈՒՄ.—Էսքիրնէի երկրագործական սնտուկին արկղակալ Շեպան էֆ. 270 ոսկիի գումար մը իւրացուցած ըլլալով, տեղւոյն Իսարէի ժողովը զայն դատապարտեց այդ գումարին հատուցման և վեց ամիս բանտարկութեան։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Սէլանիկէն յունիս 30 թիւով կը հեռագրեն «երէկ առաւ, նորէն երկրաշարժ զօրաւոր ցնցում մը զգացուեցաւ որ երկու երկվարկեան տեւեց։ Շատ մը տուներու պատերը ճեղքուեցան։ Ժողովուրդը նորէն գիւղերը կը դիմէ։

Նպաստամատոյց յանձնաժողով մը կազմուեցաւ արկածեալներուն բոլոր պէտքերը հոգալու համար։

—Կիրակի օրը Պրուսայի և Բէրմաթիի մէջ ալ երկրաշարժի թեթեւ ցնցումներ զգացուեր են, թէեւ առանց վտանգաւոր հետեւանքի։

ՇՈՎԸ ԻՆԿԱԾ ԿԱՌՔ ՄԸ.—Առջի գիշեր Թարապիոյ ծովեզերքէն կառք մը ծովը գլորուեցաւ։ Կառապանը կառքը դարձուցած ատեն, ձին սկսաւ ետ երթալ և կառքին հետ մէկտեղ ծովը ինկաւ։ Կառապանը՝ Նիքօ ազատուեցաւ, բայց ձին ու կառքը կորսուեցան։

ՑՈՂԱՑՈՒՄՆԵՐ ԲԱՐԻԶԷՆ

Երէկ ստացանք մեր Բարիզի թղթակիցէն, Տիւմայի յորելեանին վրայ ընդարձակ նամակ մը, զոր վաղը պիտի հրատարակենք։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՄԻԵՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՊԱՇՏՕՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

Վերջապէս Պատրիարքարանի նշանախօսութիւններն արձանագրող դիւանը չկրցաւ տիպոս մը կամ ատիճանացոյց մը գտնել նշանուողներուն։ Օրը նոր տիպոսը նոր, ոտրինէն ետք, որուն դէմ այնչափ խստիւ բողոքեցինք, հիմա ալ պոռ մը հանեցին, ինչ որ երէկ զարմանքով ու ծիծաղով կարդացինք նշանախօսութեանց պաշտօնական ցուցակին մէջ։

Աղա՛. անանկ տիպոս կայ հիմա մեր մէջ որ Պատրիարքարանը պաշտօնապէս կ'որակէ խելք մը նորաբոյս ամուսնացողները։ Մենք Հայերուս համար պոռ ըսելով, կ'երեւակայենք Ցովհաննէս Կոլոտ Պատրիարքին ժամանակակից Հայերը, շալվարով, մէստ փաղաւեմով, երկայն մօրուքով ու սև փաթթոցով, որոնք «Ողորմի Աստուած»ով կը բարեւէին։

Պատրիարքարանի պաշտօնեաները սակայն կ'երեւի որ դեռ այն դարերու մէջ կ'ապրին իրենց գլխովը, և ամենայն խղճմտութեամբ չեն քաշուիր ոչ պատուանուամբ մկրտելէ չատ մը նորահաս ամուսնացողներ, նոյն իսկ այնպիսի երիտասարդներ, որոնք իրենց պաշտօնին բերմամբ անխուսափելիօրէն էֆէնտի են։ «Վռամշապուհ աղա (՞) Ովրեսեսեան... փաստաբանի պաշտօնեայ» կ'ըսէ, զոր թէեւ ճանչնալու պատիւը չունինք, բայց քաղաքավարական ընդհանուր սկզբունքներուն յենլով, գիտենք որ ոչ կարելի չէ ըսել ո՛ և է անձի մը որ փաստաբանի մը քով պաշտօն ունի։ Նոյն իսկ ի՞նչպէս ոչ կըրնանք ըսել ուրիշ ամուսնացողներու, որոնք ընդհանրապէս դեռահաս երիտասարդներ կ'ըլլան։ Պարզ տիպոսը պիտի փրկէր կարծենք չատ մը արհամարհաստութիւնները այսպիսի պարագաներու մէջ։

Այս արձանագրութեանց մէջ սակայն ամէնէն ծիծաղաշարժը «Արմենակ աղա Այվազեան, Հիւանդանոցի պաշտօնեայ» գրուածն է, և ո՞վ է գիտէք այս աղան, Մամուլի հին աշխատաւորի մը, նոյնիսկ «Մամուլ»ի արտօնատիրոջ հանգուցեալ Գէորգ էֆ. Այվազեանի որդին։ Արմենակ աղա՛ հէ՛. մի միայն անոր համար որ, 50նոց խաչ չէ դներ պատրիարքարանէն, աղա է և ոչ պիտի մնայ, թէև ամբողջ ընտանիքով էֆէնտի ըլլան և ինքն ալ իրաւամբ լրագրապետ էֆէնտիի մը զաւակ։

Միւս կողմէ սակայն, նոյն այն դիւանը, էֆէնտի տիպոսաւորներ ալ ունի որոնց մէջ կը վխտան ոչ-օրէրներ բռոնծէնիներ, ներկարարներ այլովքն հանդերձ և ինչո՞ւ համար ասոնք էֆէնտի եղած են և առջինները աղա, գիտէք, ինչ է այս ասոնցմանացոյցին հմայքը— 10 ղրշ.ի տարբերութիւն մը։ 50 ղրշ. վճարողը էֆէնտի է Պատրիարքարանի դիւանին համար, 40 ղշ. վճարողը աղա, ասիկայ բացարձակ սկզբունք է որուն պէտք է հպատակի ամէն նշանուող։

Ցաւելով կը նշանակենք այս անտեղութիւնները։ Որոնց վրայ Ս. Պատրիարք Հօր ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք, վստահ ըլլալով որ այնչափ փափկակամ ալքէ մը պիտի չվրիպին այսպիսի անպատշաճութիւններ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը քիչ մը անհանգիստ զգալով ինքզինքը, երէկ Պատրիարքարան չիկաւ։

ՏԻԳՐԱՆ էֆ. Տէր-Ներսէսեան երէկ առաւօտ Կայս. Պալատ գնաց։

ՄԱՔՐԻԳԻՒՂԻ Թաղ. Խորհուրդին անդամներուն միջեւ անհամաձայնութիւն ծագած ըլլալով, անդամները սկսած են մէկիկ մէկիկ հրաժարիլ, այլ և այլ առարկութիւններով։

ՊԱԼԸՐԷՍԻՐԻ այրած վարժարանին վերաշինութեան համար Պատրիարքարան ղրկուած գրութիւնները քննութեան և տեղեկագրութեան համար Տ. Թաթուլ Վ. Դուրեանի յանձնուեցան։

ԱՐՄԱՇՈՒ փոխ-վանահայր Եշիէ եպիսկ. Դուրեան, ամսոյս 15ին, վարժարանին քննութիւնները լրանալէ վերջ, Պոլիս պիտի գայ։

ԱՑՍՕՐ, Մաքրիգիւղի դպրոց դասու անդամներէն երկու հոգի, Երուսաղէմի Պատ. փոխանորդ Երէցեան Սրբազանի ներկայանալով, պիտի հրաւիրեն Ն. Սրբազնութիւնը յառաջիկայ Կիրակի Ս. պատարագ մատուցանելու համար, գիւղին դպրոց դասուն հաստատութեան տարեդարձին առթիւ։

ԲԱԲԵՐԴԻ գաւառական ժողովոյ 21 անդամներու ընտրութեան հաստատութեան կոնդակը երէկ գըրուեցաւ և պիտի ղրկուի։

ՍԲՎԱԶԻ Պէնկէօլ գիւղէն Ցովհաննէս Մանուկեան անուն անձը, 5 տարի առաջ. Պինգէօլցի Աղաւնի Թովմասեանի հետ նշանուած էր։ Այս վերջինը տեսնելով որ իր նշանածը չդառնար, դիմած է Առաջնորդարանին, որպէս զի յիշեալ անձին, իր նշանածին, վերջնական կամքը գիտնայ, ըստ այնմ ուրիշի մը հետ կարենալ նշանուելու համար։

ԴԱՄԹԷՄՈՒՆԻի Թաղ. Խորհուրդէն եկած գրոյն ի պատասխան, որով նոյն Թաղ. Խորհուրդը իրենց քաղաքին անյարմար դատած էր Զորումի Տէր Տաճատ քահանան, գրուեցաւ Պատրիարքարանէ թէ ուրիշ յարմար քահանայ չկայ առ այժմ Դամթէմունիի համար և պէտք է գոհ ըլլալ Տ. Տաճատի ներկայութեամբ։

ԱՐՏԱՒԱԶԴ Վ. Գալէնտէրեանի՝ Երզնկա երթալու համար հարկ եղած պաշտօնական ձեւակերպութիւններուն ձեռնարկուած են։

ԲԱԼՈՒԻ Արզընի Մատէնէ տեղեկութիւն կը տրուի Պատրիարքարանի թէ, յոռի մատակարարութեան պատճառաւ, տեղւոյն Ս. Աստուածածնայ վանքը ախուր կացութեան մը մատնուած է, այսինքն փոխանակ պահանջի պարտք ունի այսօր։ Ցանձնարարուեցաւ Պատրիարքարանէ Արզնիի փոխ-վանահայր Տ. Յակոբ Վ.ի տեղեկութիւն և հաշիւ տալ այս մասին։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ ԵԷՆի Մահալլէի Ս. Յակոբ եկեղեցւոյն Թաղ. Խորհուրդը, տեղւոյն քարոզիչ Տ. Արտաւազդ Վ.ի ջանքով, վերակազմուեցաւ հետեւեալ անձնաւորութիւններէ.—Հին անդամներէն Տեարք Գէորգ Ճիվանեան՝ ատենապետ, Մհռ. Սինեմ Նիկողոսեան, Մարտիրոս Յակոբեան, Տիրան Լօքմայեան. իսկ նոր ըլլալով, Տեարք Գրիգոր Ադամեան՝ գանձապետ, Մհռ. Եղիա Կարապետեան և Արշակ Բիւրեճեան՝ ատենադպիր։

ՊԷՇԻՒԹԱՇԻ Մաքրուհեան երկսեռ վարժարանի ամավերջի քննութիւնները երէկուընէ սկսած են, որ պիտի տեւեն մինչեւ շաբաթ։ Այս առթիւ հրաւիրուած են բոլոր ծնողք և կրթասէր անձինք, որպէս զի իրենց ներկայութեամբ քաջալերեն թէ՛ ուսուցիչները և թէ սաները։

ԽԱՍԳԻՒՂի Ս. Ներսէսեան վարժարանի ամավերջի քննութիւնները պիտի սկսին գալ շաբթու և պիտի տեւեն ամբողջ շաբաթ մը։

ՊԷՕՑԻՒԲՏԷՐԷՅի քարոզիչ Տ. Թաթուլ վարդապետ, երէկ Պատրիարքարան եկած էր Ս. Պատրիարքին հետ տեսակցութեան մը համար, բայց Ն. Սրբազնութիւնը Պատրիարքարան իջած չըլլալով, տեսակցեցաւ յարտբերական դիւանի Տեսչին Բարթող էֆ. Թէլեանի և Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեանի հետ։

ՊԷՕՑԻՒԲՏԷՐԷՅի վարժարանին խնդիրը, որ վեց ամիսէ ի վեր կը զբաղեցնէր թէ՛ Ուսումն. Խորհուրդը և թէ Պատրիարքարանը, վերջնականապէս կարգադրուած է Տ. Թաթուլ վարդապետի ջանքով և վարմունքին հրաժարելովը։

ՑԱՑՏՆԻ է թէ՝ ուր որ նէոպէթով գործ կ'ըլլայ, հոն կռիւը անպակաս կ'ըլլայ, զոր օրինակ, Չաղացքները, հաց եփելիք փուռերը, աղաբիներու գլուխը, ուր չատ անգամ «ես առաջ պիտի անցնիմ», «դուն առաջ պիտի անցնիսի» վէճերով գլուխներ կը պատռուին, սափորներ կը կոտրին։ Ի՞նչ է թէ պակադրութիւնն ալ չէ կրցած զերծ մնալ այս ընդհանուր օրէնքէն, և առջի օր Բերայի Ս Յարութիւն եկեղեցիին մէջ, երեք հարանեւորներ Նօպէրի խնդիրի մը համար բաւական յուզում յառաջ բերին, ոստիկանութեան միջամտութիւնը հրաւիրելու ատիճան։ Այս կռիւին մէջ թէեւ գլուխներ չեն պատռեր, բայց կռիւին յառաջապահը եղող երկու քահանաներ, երկուքն ալ Մայր եկեղեցիի քահանաներու օրհնեալ դասակարգին օրհնեալ անդամներէն,—մէկը ծերունի զարդ Տ. Եղիշէ, իսկ միւսը երիտասարդազարդ Տ. Գէորգ Հ.—եկեղեցիին մէջ հաւաքուած ժողովուրդին ցուցադրելու համար իրենց գլխուն հանճարը և կռիւին անճարը, կը սկսին բանավէճի մը։ Երկու կողմէն կը շարունակուին անվայել լեզուանութիւնները, «Ես իմ ծուխս առաջ պիտի պակեմ, դուն պիտի պակես»ին չուրջը, մինչեւ որ այս չնորհունակներէն մէկը շուրջան կ'ուղէ և երբ չարուիր, «Ես Յոյներէն կ'առնեմ» ըսելով, իր հարանեւորները կ'առնէ տուն կը տանի և փառաւորապէս ալ կը պակէ հարսը փեսան, չմոռնալով միեւնոյն ժամանակ արտաքսել այն տնօրինութեան դէմ, որ կը տրամադրէ պակը եկեղեցիին մէջ կատարել։

Ճառնաչփոթութեան մէջ քակահաներն ալ պարապ չեն կենար և զոյգ մը զարգ սև ոսկիէ խաչ մը կ'անհետացնեն։

Իսկ Տէր Գէորգը յաղթապանծ կը կատարէ իր պակը եկեղեցիին մէջ։

Աւելորդ կը սեպենք ալ բան մը աւելցնել այս անօրինակ արտառոցութեան, որովհետեւ իրերը պէտք եղածէն աւելի բարբառուն են։

ԲԱԼՈՒԻ Դաւառական Վարչութիւնը լրագիրներէ տեղեկանալով որ Տ. Աղան Վարդապետ Բալուի Առաջն. Տեղապահ կարգուած է Խառն Ժողովի կողմէ, չնորհակալութիւն յայտներ է, եւ խնդրեր է որ նորընտիր Տեղապահը փութով ղրկուի։ Սակայն վերջին կարգադրութեան համաձայն, Խառն Ժողովի այս որոշումը եւս մնացած եւ առաջնորդական ընտրութեան հրահանգ ղրկուած է Բալու։

ԴԱՀԻՐԷի մէջ պաշտօնավարող Արաբկիրցի Տ. Եղնիկ քահանայ Պալուսի, արեւաղարկ ըլլալով մայիս ամսոյ վերջերը յանկարծամահ եղեր է Լուկսորի (Վերին Եգիպտոս) մէջ, ուր գացած էր զատկական այցելութիւն ընելու համար հոն գտնուող Հայերուն։ Լուքսոր Դահիրէէն 12 ժամ հեռու է երկաթուղիի ճամբով։ Բաւական դիմումներէ յետոյ, Եգիպտոսի Առաջնորդարանը հազիւ յաջողեր է անոր մարմինը Դահիրէ փոխադրելու թոյլտուութիւն ստանալ տեղական կառավարութենէն։ Մարմինը նախապէս կէս մը ղմռսել տրուելով և զինկօ սնտուկի մէջ ամփոփուելով տարուեր է Դահիրէ, ուր հանդիսաւոր յուղարկաւորութեամբ թաղուեր է։ Միայն օծումը կատարել կարելի չէ եղեր, զի չէ թոյլատրուեր սնտուկը բանալ. պաշտօնապէս զեկուցուեր է թէ սնտուկը բացուելու պարագային, 1000 ոսկի տուգանք պիտի առնուի։

ԱԶԳԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՈՒՍՈՒՑՉՈՒԹԻՒՆ ԸՆՏՐԵԼԵԱՑ ՔՆՆԻՉ ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՈՅ.—Ուսուցչութեան ո՛ և է կարգի վկայական ստանալ փափաքող անձինք պարտին գրաւոր կերպով դիմել Քննիչ Ցանձնաժողովոյս, առաջիկայ ուրբաթ, 5 Յուլիս 1902 Բերայի Արհեստանոցին մէջ, ժամ 1էն մինչեւ 4 (Ը. Թ.), և ներկայացնել, 1. Իրենց Մկրտութեան վկայականը, 2. Իրենց դպրոցական վկայագիրը եւ իրենց բնակած թաղին Աւագերէցին եւ Թաղ. Խորհրդոյն վկայութեան գիրը իրենց բարուց եւ մաքրութեան մասին, եթէ օգնական —ուսուցչութեան վկայական կ'ուզեն ստանալ։ 3. Իրենց օգնական ուսուցչութեան վկայականը՝ եթէ կ'ուզեն դասախրատուսուցչի կամ մասնագէտ դասատուի վկայական ստանալ, ինչպէս նաև այս պարագային մէջ իրենց պաշտօնավարած վարժարանաց Տեսչութեան, Թաղ. խորհրդոյ կամ հոգաբարձութեանց վկայութիւնը բարուք ծառայութեան։ 4. Համառօտ տեղեկագրութիւն մը իրենց անցեալ զբաղմանց եւ պաշտօնավարութեանց վրայ։ —Առանց այս վկայականներուն ընտրելին չընդունուիր քննութեանց մասնակցութեան։ Քննութիւնք տեղի պիտի ունենան հետեւեալ ուրբաթ օրերը. Նիստ Ա., Յուլ. 5, Արձանագրութիւն ընտրելեաց. Բ., Յուլ. 12, Կրօնք, բարոյագիտ., գեղագր., գծագրութիւն. Դ., Յուլ. 19, Հայերէն լեզու. Դ., Յուլ. 26, Պատմ., աշխարհագր., տնտեսագիտ. ծանօթութիւնք. Ե., Օգոս. 2, Բնական գիտութիւնք, առողջ. գիտելիք. Զ., Օգոստ. 9, Ուսողութ. Է., Օգոստ. 16, Օսմաներէն, Ֆրանսերէն եւ այլ օտար լեզուք, նաև կար, ձեւ, ձեռագործ. Ը., Օգոստ. 23, Պատարատութիւն տեղեկագրի։— Քննութիւնները պիտի կատարուին առաւօտները ժամ 1-4, եւ կէս օրէ ետք 6-9։

Ոստուցչութեան ընտրելեաց
Քննիչ Ցանձնաժողովոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ Ց. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

1 Յուլիս 1902.

ԿՐԹԱԿԱՆ ԲԱՅԼԵՐ Ի ՊԱԼԱ-ԿԷՍԻ

Գիւղիս Տաճատեան վարժարանի տարեկան հարցաքննութեան հանդէսը տեղի ունեցաւ Յունիս 16 կիրակի օր, ի ներկայութեան մասնաւոր քննչաց և երկսեռ խուռն բազմութեան, և տեւեց 9 ժամ։

Հանդէսը սկսաւ Համիտիյէ քայլերգով, զոր երգեցին 10 հրեշտակաձայն մանկունք խիստ արտագրաւ եղանակաւ։

Զորս կարգի աշակերտներ կարգաւ տաեան ներկայացան. որոնք օրուան հանդէսին փայլ մ'ալ աւելցնելու համար զգեստնին ալ փայլեցուցած էին։ Ամէն կողմանէ զանազան հարցումներ ուղղուեցան որոց համարձակ և ճշգրիտ պատասխաններ փութացուցին պտտիկ ուսանողները։

Դասընթացքի մէջ աշակերտաց կողմանէ արտասանուեցան Տաճկերէն և Հայերէն ճառեր որոնց մէկ քանին թէեւ օրուան նիւթէն աւելի բարձրագոյն էին։ Ուստի կերպով գրեթէ միւսներին նպատակն ու արդիւնքը ունէին։

Հետաքրքիր բազմութեան համառօտ և արագաշարժ ներկայացում մ'ալ արուեցաւ, որուն դերակատարներն ալ նոյնպէս աշակերտներ էին. որք խիստ ազէկ կատարեցին իրենց դերը, մանաւանդ Յակոբիկ Առաքելեան անուն աշակերտը որ գինովի մը հմտութիւնը զոհել և նախագահել սոյն հանդէսին և ձրի ստացած «պահպանիչ»ի օրհնութիւնն տալով թրխմուել նորափեթի մանկանին ուսման մէջ։ Է՜հ ինք չեկաւ բան մը չէ՛, այլ ա՛լ աւելին կայ։

Գիւղիս խեղճ քահանային և իր համախոհներուն ալ կը հրամայէ ոտք չի դնել դպրոցին սեմէն ներս...։ Պատճառ, պիտի ի՞նարցնէք թերեւս։— Պատճառը, նորահաս սերունդն է. ինչու որ ասիկայ տգէտ տիրացու վարժապետները դպրոցէն հեռացնելով անոր տեղ է դրեր նորագոյն դասատիրակութեան ոգւոյն պահանջմանց համաձայն գործիք ու գործիչ։ Իմացա՞ք հիմա ազնիւ ընթերցողներ պատճառը և անկէ ծագումնառ անտերելի ու պարսաւելի մի արարքը մեր Մ. առաջնորդին։

Քառաբ Աստուծոյ երեք տարիէ ի վեր քննութիւն, դպրոց, ուսուցիչ կը տեսնենք. գրող-կարդացող պզտիկներ ունեցանք որ իրենց մորը գնած ալիւրին գինը դիւրութեամբ կը հաշուեն ու երենց հայրերուն առեւտրական նամակներ կը գրեն։ Մինչ առաջները Դիոգինէսի լապտերով մանգալուր էր տող մը բան գրել-կարդացնելու համար, այս ձիրքն ալ միմիայն վարժապետաց վերապահուած էր։ Ի զուր ատակ կը վատնուէր ժամանակ կը կորսուեր։

Այս տգէտ տիրացուներուէրերը մեր ծերունիները և պարագլուխ Սրբազանն ըլլալով, երբ իրենց ազդեցութիւնը կորսնցուցին քէնցան և խպտա հրաժարեցան դպրոցի գործերէն ու տուքէն։

Սիրելի ընթերցողներուս ժամանակը չի վատնելու համար. կարճ կը կապեմ խօսքս. Սրբազանին ընթացքին դատողութիւնը իրենց ուշիմութեան ձգելով սա կը յաւելում թէ։

Իրենք իրենց գիտցածը կ'ընեն մենք ալ մեր ազոց քննութիւնը գալ տարի ալ ընենք։

Պ. Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

1902 յունիս 23
ի Պալա-կէսի

ՄԵՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրենք մեր մեծայարգ Գործակալներէն որ հաճին ընդ փոյթ մեզ ղրկել իրենց հաշիւները, եթէ չեն ուզեր որ թերթին առաքումը դադրեցընենք։ Այս մասին պիտի սպասենք մինչ յառաջիկայ յուլիս 10 միայն։

ՍԱՐՐԱՖԻՏԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսկ. Ռում. տիւն ագշ. գաբ.	30—34½
» » էն եիւքսէք	32—35
» » էն աշաղը	29—37
Բուսմէլի չրմէն. ագշմ. գբնա.	117—⅝
» » էն եիւքսէք	117—⅝
» » էն աշաղը	115—¾

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Բէժի ագսիօնը Օս. լիր.	—
Սիկարէթ Ա.	0—19
» Բ.	—89
Թրամվայ	5—30
Ժուխանա	1—40
Օպլիկասիոն Թրամվայ	492—
Ասիւրանս	3—57
Գծրբօրատիոն	0—08.6
Դօմմէրսիալ	0—09.9
Լօրիօմ	69—
Պանգ Նասիոնալ տը Կրէգ	420—
Թրանսվասալ	140—
Բըլեթրմ Թանվիլաթը	495—
Անտաոլը չրմ ագսիօնը	10—20

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻԹԱԹԸ

Օսմ. լիրաը 100 ղշ. տան	ղշ. բր.
Պէյազ մէճիտիէ ֆարգը	108—03
Մէթալիք	102—20
Իսկիլիզ միրաը	110—06
Ֆրանսըզ ալթունը	87—26
Բօլ	90—
Դրէմից ալթունը	51—06
Գարպոն գայմէսի	8—59

ՏԻՐԻՆԿ

ՊԻՇՄԷԵԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՏԻՐԻՆԿ ՆԱՄ

ԱԼԷԱԹ ՈՒ ԷՏԷՎԱԹ

Պու ֆապրիգա՝ Բարիզին 1900 էքսպոզսիոնունտա 23 միտալեա իլէ 16 պէօյիւք միւքեաֆաթա նաիլ օլմուշ տրը։

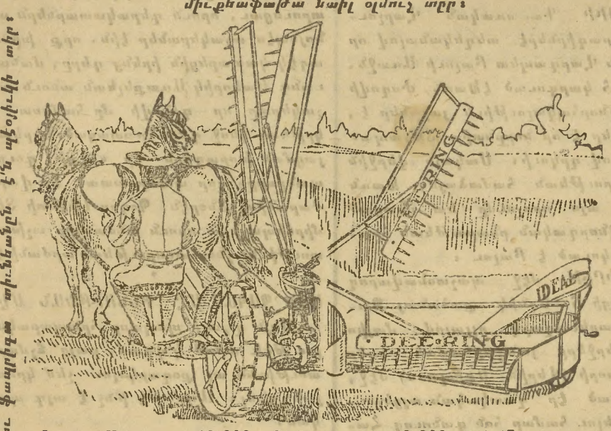

Եալնոյ Ամերիկա 12,000 ֆինիրկան գալիր 9,000 ֆրանսէզներ դրը։

1904

Դիլթէ եէնի պիր ասրրա տուխուլ էյլէտիք։ Միրուր իսէն զէման՝ չիմտի եիւզ սէնէյի կէչմիշ, պինաէն ալէյհ վուգու